KENYA EDUCATORS CONSULTANCY EXAMS

SHULE YA SEKONDARI MTAWALA

MTIHANI WA GREDI YA SABA– 2023

KISWAHILI LUGHA

Muda: Saa 2 Dak 40

Jina……………………………….. Shule…………

MAAGIZO KWA WATAHINIWA:

.Do not open the booklet until you are told to do so.

.Read each question carefully.

.Answer ALL the questions.

.Write your answers, in either blue or black ink, in the spaces provided in the booklet

KWA MATUMIZIN YA WAKUFUNZI PEKEE

Maswali yote Alama 100	Alama alizozizoa mtahiniwa	Kiwango cha mtahiniwa

1. **Soma kifungu kifwatacho na uyajibu maswali yafuatayo.**

Simba mwenye njaa, katika pitapita zake za kawaida, alimkuta Sungura akiwa amelala fofofo. Alishusha pumzi, akatabasamu na kumshukuru sana Mungu kwa ukarimu wa kutambua taabiko lake na kumtunuku chakula pasi na haja ya kukitolea jasho.

Taratibu alimsogelea Sungura ili asije akamwamsha, akalala yeye….Alipoinua miguu yake kutaka kumkamata, mara akatokea Ayala mnono ambaye alipita akikimbia karibu naye, akielekea upande wa kaskazini kwenye uwonda wa nyasi fupi.

Simba alimwacha Sungura na akakurupuka kumkimbiza yule Ayala. Vishindo kelele na purukushani za simba na Ayala vilimgutusha na kumwamsha Sungura ambaye aliamka na kutimua mbio kuelekea upande wa kusini.

Baada ya kumkimbiza Ayala kwa muda mrefu, Simba alishindwa na akaamua kurudi ili akamle yule Sungura. Alipogundua kuwa Sungura naye alikuwa ameamka na kukimbia, Simba alisema kwa kujilaumu 'ama kweli nimepata nilichostahili, kwa kuwa nilikiacha chakula mkononi tayari kwa tamaa ya kutaka kupata Zaidi.'

Maswali:

i. Taja wahusika katika ufahamu. ***(al 3)***

…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………

ii. Kwa nini simba alienda kuwinda? ***(al 2)***

…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………

iii. Je, ni kwa nini simba alimsogelea simba taratibu? ***(al 2)***

…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………

iv. Ufahamu umetufunza nini? ***(al 4)***

…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………

v. Taja mathali, nahau au misemo minne ya Kiswahili yenye maana iliyojitokeza kwenye ufahamu. *(al 4)*

…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………

2. Jaza mapengo katika matini ifuatayo. ***(al 15)***

Njiwa…………….aliamka ……………Aliimba……………za furaha sana…………dirishani mwangu……………………….kuwa kumekucha. Nilipomshikilia, ……………haraka nisichelewe shuleni. Nilioga kisha ……………chai kwa haraka. Nilichukua begi……………….la vitabu na ……….mbio baada ya ……………..wazazi wangu. Nilimpata rafiki…………. Naomi……………..karibu na njia kuu……………………moja kwa moja hadi shuleni………………..wimbo …………..njiwa.

Sarufi ***(al 40)***

1. Kwa kutoa mifano, eleza matumizi mawili ya herufi kubwa. ***(al 4)***

…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………

2. Akifisha sentensi ifuatayo ipasavyo: ***(al 3)***

Baraka alitoka sokoni jana jioni na faida ya shilingi 80? 51 akamkabidhi mamake rehema.

…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………

3. Tambua nomino za pekee katika vifungu vifwatavyo. ***(al 4)***

i. Ramani ya Africa inapendeza………………………………………………..
ii. Mji mkuu nchini Kenya ni Nairobi………………………………………….
iii. Wazazi wa kitongoji duni cha Shimotupu waliandamana……………….

4. Jaza nafasi katika sentensi hizi kwa kutumia nomino za kawaida. ***(al 3)***
   i. **………………… wachanga wanalia**
   ii. **…………………yetu ina walimu wengi**
   iii. **Bahati anaandika……………………….**
5. Taja maneno maneno mawili yenye sauti tatanishi **dh** na **th.** ***(al 2)***
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
6. Taja mifano minne ya nomino ya makundi. ***(al 4)***
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
7. Jaza mapengo katika sentensi zifuatazo. ***(al 3)***
   i. Anita aliletawa …………… la maua siku ya kuzaliwa.
   ii. …………….. la majambazi lilitiwa nguvuni.
   iii. ……………….wa watu ulikusanyika kwenye tukio la ajali.
8. Taja mifano mitatu ya nomino dhahania. ***(al 3)***
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
9. Huku ukitoa mifano, eleza matumizi matatu ya kikomo. ***(al 3)***
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
10. Eleza maana ya nomini. ***(al 2)***
    ……………………………………………………………………………………………
    ……………………………………………………………………………………………
    ……………………………………………………………………………………………
11. Neno **kiwete** liko katika ngeli gani? ***(al 2)***
    ……………………………………………………………………………………………
    ……………………………………………………………………………………………

12. Andika sentensi ifuatayo katika wakati uliopo. *(al 2)*

    Mama alienda sokoni.

……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

13. Andika sentensi ifuatayo wakati ujao. *(al 2)*

    Amina anawasaidia wenzake kuchovya asali.

……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

14. Tunga sentensi kutofautisha maana ya dhamani na thamani. *(al 2)*

……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

15. Tunga sentensi ukitumia nomino zifuatazo za makundi. *(al 2)*

Umati………………………………………………………………………………

Msafara……………………………………………………………………………

FASIHI: SEHEMU A *(al 15)*

1. Taja sifa nne za fasihi simulizi *(al 4)*

……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

2. Taja tanzu mbili za fasihi. *(al 2)*

……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

3. Taja umuhimu wa fasihi. *(al 2)*

……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

4. Eleza maana ya fasihi. ***(al 2)***

……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

5. Eleza tofauti kati ya fasihi simulizi na fasihi andishi. ***(al 5)***

……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

FASIHI MALIASILI: SEHEMU B ***(al 15)***

1. Eleza maana ya maliasili. ***(al 2)***

……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

2. Taja maliasili zinazojitokeza kwenye picha. ***(al 5)***

…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………

3. Ni maliasili gani zinapatikana katika jamii yako? ***(4mks)***

…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………

4. Eleza umuhimu 4 ya maliasili katika jamii yako. ***(al 4)***

…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………
…………………………………………………………………………………………………

MWISHO